

Főpásztori üzenet a Béke Világnapjára

Főtisztelendő Paptestvéreim, Kedves Krisztushívó Testvéreim!

Szent VI. Pál pápa rendelkezésének megfelelően 1968 óta január elsejét minden évben - Szűz Mária istenanyaságának megünneplése mellett - **a béke világnapjaként** üljük meg.

A krisztusi békével kapcsolatban a pápai körlevelekben rengeteg téma napirendre került már: az igazságtól, az igazságosságtól és az emberi jogoktól a szabadságig, a megújulásig és a párbeszédig; a fejlődéstől és a teremtésvédelemtől a szegények segítéséig, a nők megbecsüléséig és a gyermekek jogainak tiszteletben tartásáig, stb... - Én most - vélhetően utolsó - béke világnapi üzenetemnek ezt a címet adom: **Béke és szeretet**. Az igazság és az igazságosság, az emberi jogok tiszteletben tartása: mind-mind nagyon fontosak, de a szeretet nélkül egyik sem képes megteremteni a tartós békét sem a társadalomban, sem a szívünkben.

De mit mondhatunk egy rövid üzenetben a szeretetről?

1. Először azt, hogy "Isten a szeretet", ahogy Szent János levelében olvassuk (1 Jn 4,16). - Móra Ferenc "Aeterna solitudo" (Örök magányosság) című versével ellentétben Isten már önmagában sem rideg magányosság, hanem három személy kifejezhetetlenül szoros lét- és szeretetközössége.

A Szentlélek pedig nem más, mint az Atya és tökéletes képmása, a Fiú közt örökkön-örökké létező szeretet megszemélyesülése: a megszemélyesült tiszta Szeretet. Róla imádkozzuk: "Most jöjj, Szentlélek, szállj közénk, - Atyát s Fiút ki egybekösz. - Szívünket, kérünk, töltsé be - kegyelmed égi ereje."

Miért teremtette Isten a világot? - A szeretet túlcordulásaként, hogy önmagán kívül mást is szerethessen. - Miért adott szabad akaratot az angyaloknak és az embereknek? - Hogy képessé tegye őket a szeretetre. - Miért engedte meg a bűnt? - Ezt is a szeretetért. A szabadság nekünk ajándékozásával vállalta a bűn kockázatát, de ezzel együtt vállalta a bűn megváltásának áldozatát is. A mennyei Atya Fiának értünk vállalt áldozatával tudta a legtökéletesebben kinyilatkoztatni irántunk - és az egész teremtett világért - érzett szeretetét. "Úgy szeretete Isten a világot, hogy Egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen" (Jn 3,16).

2. Másodszor pedig azt kell hangsúlyoznunk, hogy mi, Isten képmására alkotott emberek is meghívást kaptunk a szeretetre. "Szeressétek egymást. Amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást" (Jn 13, 34). - A görög nyelvben három szó van, amelyet szeretettel fordíthatunk, ez a három szó: az erosz, a filia és az agapé.

a) Az **erosz** sokkal többet jelent, mint erotikát. Jelent mindenféle **rajongó szeretetet**, amely egy másik lény iránti vonzalomból fakad: "Szeretlek, mert jó vagy, mert tetszel nekem, mert jó nekem veled lennem..." Így szeretjük a sztárokat, így szereti a kisgyermek a szüleit, a tanítvány a mestert, és így szeretik egymást a szerelmesek is. - Az erosz önmagában véve nem rossz, hanem jó. De azt is tudnunk kell róla, hogy önmagában **nem elég**, önmagában nem tehet tartósan boldoggá minket.

b) A **filia** jelenti az **igazságosságot** is magába foglaló szeretetet: Szeretlek, mert te is szeretsz engem; adok neked, mert te is megajándékoztál engem. A szeretetnek ezt a fokozatát megtaláljuk a testvéri és a baráti szeretetben, de a felnőtt gyermekeknek idősödő szüleik iránt tanúsított szeretetében is. A filia esetében az **elfogadás** mellett megjelenik már az **adakozás** vágya is. - Természetesen a filia is jó, de a teljes békéhez és boldogsághoz még **ez sem elég**.

c) Végül pedig mondjuk meg: mit jelent az **agapé**? Az agapé azt jelenti, hogy **"szeretlek, mert szeretlek"**: minden feltétel, elvárás, kikötés nélkül. Szeretlek, mert Isten képmása, sőt gyermeke vagyok, aki tiszta szeretetből teremtett engem, és - minden hátsó gondolat és szándék nélkül - meghalt értem és mennyei boldogságában akar részesíteni engem. - Szeretlek, mert bennem él a vágy, hogy adjak neked, és - ha a helyzet úgy kívánja - meghaljak érted, feláldozzam magam a te boldogságodért, a te üdvösségedért.

3. Hangsúlyoznunk kell, hogy az erosz, a filia és az agapé: összetartozik, kölcsönösen áthatják és kiegészítik egymást, és semmiképpen sincsenek ellentétben egymással. - Az egyházas gondolkodás sosem a részben keresi az igazságot, hanem az **egészben**. A tökéletesség a **teljességben** rejlik; abban, hogy a háromféle szeretet együtt van jelen az életünkben. - Az agapét azért szoktuk a leggyakrabban hangsúlyozni, mert többnyire ez hiányzik a mi "egész-ségünk"ből, teljességünk"ből, az igazi boldogságunkból.

A vágy azonban ott rejlik természetünk mélyén, amíg csak bűnös életünkkel ki nem űzzük magunkból. Amikor egy kisgyerek ott tüsténkedik édesanyja vagy édesapja mellett, és segíteni akar, kis szívében már megjelenik az "adás-törvény": szeretne segíteni, adni valamit amellett, hogy jól érzi magát szülei közelében. Az igazi szerelmes sosem elégszik meg az erossal, mert lelkében ott van a vágy, hogy akár életét is feláldozza szerelméért, illetve a síron túl is szeresse kedvesét. Petőfinek a "Szeptember végén" c. költeményében ez így fogalmazódik meg:

"Ha eldobod egykor az özvegyi fátyolt,
Fejfámra sötét lobogóul akaszd,
Én feljövök érte a síri világból
Az éj közepén, s oda leviszem azt,
Letörlni véle könnyűimet érted,
Ki könnyeden elfeledéd hívedet,
S e szív sebeit bekötözni, ki téged
Még akkor is, ott is, örökre szeret."

Dsida Jenő erdélyi költő már 17 éves korában vágyat érzett arra, hogy Jézussal egyesülve meghaljon a világért. "Golgotán" c. verse így fejeződik be:

"Szépen szerettem ezt a világot,
azért teszek most ilyen nagyot:
mindent adva és semmit se kérve,
fájdalmas szépen meghalok érte, -
de harmadnapra - feltámadok!"

Gyóni Géza orosz hadifogságban halt meg, itt születettek "Sírvers" című sorai is:

"Boldog, ki itt jársz, teéretted is
Megszenvedett, ki itt nyugszik, a holt;
Véres harcok verték fel hírét,
De csak a béke katonája volt."

Utolsó szavait a barakk falára írta, és az evangéliumokból kölcsönözte: "Emberek, térjete meg, és szeressétek egymást." (vö. Mk 1,15; Jn 13,34.) Térjünk meg mi is, Testvéreim, és szeressük egymást, hogy egy nehéz korban, mikor keresztény testvéreink ezreit ölik meg, mi "csak a béke katonái" és az Úr Jézus testvérei lehessünk.

Áldott, békés új évet kívánok Mindannyiuknak - főpásztori áldással.

2018 adventjén

+ Gyula
érsek